

Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19297>

Özet

Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği, bireylerin farklı kültürel gruplarla etkileşimde bulunma, bu gruplara dair bilgi sahibi olma ve kültürel çeşitliliğe yönelik öretimsel uygulamalar hayata geçirme konusundaki yeterliklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Akcaoğlu ve Arsal (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye bağlamında geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmeyi hedeflemiştir. Ölçek, 3 ana alt boyut ve toplam 26 maddeden oluşmaktadır ve özellikle eğitim veya sosyal bilimler alanlarında çalışan bireylerin Çokkültürlü Yeterlik düzeylerini belirlemede kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çokkültürlü Yeterlik, Kültürel Farklılıklar, Öz Yeterlik, Uyarlama Çalışması, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Mustafa Öztürk Akcaoğlu, Zeynep Arsal

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin çokkültürlü ortamlarda ne derecede yetkin olduklarını, bu yeterliğin bileşenleri olan deneyim, bilgi ve öz yeterlik düzeylerini saptamaktır. Orijinal ölçeğin Türkçeye uyarlanması, bu kavramsal yapının Türkiye'deki kültürel ve eğitimsel bağlamda geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu araç, özellikle öğretmen adayları veya eğitimcilerin, kültürel farklılıklar olan öğrenci gruplarına karşı sahip oldukları önyargıları azaltıcı ve kapsayıcı öğretim aktiviteleri planlama yeteneklerini ölçerek, mesleki gelişim ihtiyaçlarını belirlemeye yardımcı olmayı hedeflemektedir. Ölçek, çokkültürlü öğretime yönelik tutumlar ve amaçlar da dolaylı olarak değerlendirilen ek bir madde içermektedir.

Yapı

Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği, çokkültürlü yeterlik yapısını 3 temel alt boyut üzerinden incelemektedir. Ölçek toplam 26 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar ve madde sayıları şunlardır:

Deneyim (5 madde): Bireyin çocukluk ve gençlik dönemlerinde kendinden farklı kültürel veya sosyal gruplarla ne kadar etkileşimde bulunduğunu ölçer. Bu, geçmiş etkileşimlerin yeterlik üzerindeki rolünü inceler.

Bilgi (4 madde): Bireyin kültürel farklılıklar, azınlık gruplar ve çokkültürlülük kavramına dair sahip olduğu teorik ve pratik bilgiyi değerlendirir.

Öz Yeterlik (17 madde): Bireyin farklılıklar olan gruplara yönelik öretimsel veya sosyal müdahalelerde bulunma yeteneğine olan inancını, yani öz yeterlik düzeyini ölçer. Bu, ölçeğin en geniş alt boyutunu oluşturur.

Geçerlik

Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasında, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıya doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğini belirlemek için kapsamlı geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Elde edilen verilerin yapı geçerliği çalışmalarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Yapı geçerliği analizi öncesinde, madde analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, madde toplam korelasyonları incelenmiş ve alt %27'lik gruplar ile üst %27'lik grupların madde ortalamaları arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlılık düzeyleri kontrol edilmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin ayırt edicilik gücünü doğrulamıştır. Bu ön analizlerin ardından doğrulayıcı ve/veya açıcı faktör analizi uygulanmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik düzeyi, iç tutarlılık katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. Bu amaçla, en yaygın kullanılan yöntem olan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı **0,87** olarak bulunmuştur. Psikometrik standartlara göre, bu değer ölçeğin kabul edilebilir düzeyde ve yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe formunun yapısal uygunluğunu test etmek amacıyla madde analizleri sonrasında Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Faktör analizi, ölçeğin orijinal yapısında belirtilen üç alt boyutlu yapıyı (Deneyim, Bilgi, Öz Yeterlik) Türk örnekleminde de korunup korunmadığını doğrulamak için kritik öneme sahiptir.

Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak beklendiği gibi ilgili faktörlere yüklendiğini ve çokkültürlü yeterlik kavramının bileşenlerini başarıyla ayrıştırdığını ortaya koymuştur. Bu sonuç, ölçeğin yapı geçerliğine önemli bir katkı sunmaktadır.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Likert tipi ölçek olduysa varsayılmaktadır.)

Derecelendirme: Kaynakta belirtilmemiştir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan dil)

Popülasyon Grubu: Eğitim Fakültesi Öğrencileri veya Eğitimciler (Uyarlama çalışmasıyla başlangıçtan yola çıkarak)

Yaş Grubu: Yetkin (Yükseköğretim öğrencileri veya profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerini gerçekleştirmek üzere seçilen bir üniversite öğrencisi veya eğitimci örneklemini üzerinde yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Veriler, anket yöntemiyle toplanmış, madde analizleri, alt/üst %27'lik grup karşılaştırmaları, Cronbach Alfa hesaplaması ve Faktör Analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Kültürel Yeterlik, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Öğretmen Eğitimi, Sosyal Yeterlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: ozturk@kastamonu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe Uyarlama Çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır. (Orijinal ölçeğin tarihi kaynakta belirtilmemiştir.)

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımına dair spesifik ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir. Kullanım için sorumlu yazar Mustafa Öztürk Akcaolu ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Akcaolu, M.Ö. ve Arsal, Z. (2018). Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 261-270.

Ölçeğin orijinal PDF ve DOCX dosyalarına aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilir:

[cokkulturlu-yeterlik-olcegi-toad.pdf](#) (PDF Dosyası)

[cokkulturlu-yeterlik-olcegi-toad.docx](#) (Word Dosyası)

[cokkulturlu-yeterlik-olcegi-toad.pdf](#) (Alternatif Bağlantı)

Çokkültürlü Yeterlik Ölçeği Maddeleri

Ölçek, 3 alt boyut ve 26 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar ve ilgili madde örnekleri aşağıdadır:

Deneyim (5 m): Çocukken kendimden farklı olan insanlarla oyun oynadım.

Bilgi (4 m): Çocukken/gençken farklılıklar olan öğrencilerle aynı takım ve/veya kulüpte yer aldım.

Öz yeterlik (17 m): Farklılıklar olan gruplara karşı olan önyargıyı azaltıcı öğretim aktiviteleri planlayabilirim.

En son bölümde yer alan bir madde katılımcıların çok kültürlü öğretimin amacıyla ilgili ne düşündüklerini belirlemeyi amaçlar.